

A photograph of a tree with green leaves and a red and white flag in the foreground. The tree trunk is on the left, and the flag is at the bottom. The text is overlaid on the image.

Imants Tamsons

Sargā savu
tēvu zemi

IMANTS TAMSONS

Gargā
savu tēvu zemi

UDK - 821. 174-4
Tams 445

Grāmatas izdošanu atbalstīja:

**Jānis Ambainis,
Vilnis Ezeriņš,
Pēteris Cielavs**

Grāmatā izmantoti Talsu Valsts vidusskolas un ģimnāzijas absolventu, skolēnu un skolotāju atmiņu pieraksti un viņu radnieku personīgo arhīvu fotoattēli.

**Sirsnīgs paldies visiem,
kuri piedalījās šī izdevuma veidošanā.**

Antras Arbidānes vāks
Zigurda Kalmaņa mākslinieciskais iekārtojums un teksta korektūra

ISBN 978-9934-513-04-6

© Imanta Tamsona teksts un sakārtojums
© biedrības "Aleksandra Pelēča lasītava" izdevums, 2013
© vāka dizains Antra Arbidāne

**Talsu Valsts vidusskolas un ģimnāzijas
absolventi, skolēni un skolotāji
Latviešu leģionā Otrajā pasaules karā**

Latviešu leģiona formas tērpa Latvijas krāsu vairodziņš

Saturs:

lpp.

<i>Imants Tamsons. Latviešu leģiona piemiņas diena</i>	9
Es vēlos mājās pārnākt (frontes dzejoļi)	11
<i>Amilda Ronis. Latvju brīvprātīgajiem</i>	12
<i>Arvīds Riekstiņš. 24.Talsu bataljonam</i>	12
<i>Voldemārs Ģeģeris. Atgriešanās Dzimtenē</i>	13
<i>Rihards Kalniņš. Lāčplēsis</i>	14
1944. gada 23. augusts	15
Talsu pirmās partizānu vienības	16
Atmiņu tekās	17
Stendes partizānu cīņu atcerei	20
Iesaukums darba dienestā	23
1940. gada 25. jūnijs	23
Kā strādāja čeka	25
Pirmās bezdelīgas	26
Kā čekisti “apstrādāja” Baltijas valstis	36
Čekas aģenta Mihailova piezīmes	37
Čekas paņēmieni	42
<i>Liktenīgās jūnija dienas Rīgā</i>	43
<i>Cilvēku medības Talsu novadā</i>	51
<i>Talsu čekas moku kambaros</i>	63
<i>Sarkano karodziņu dēļ</i>	87
<i>Nāve lielceļa malā</i>	89
<i>Kā aizveda Staķi</i>	91
<i>Pirmie čekas upuri Libagos</i>	94
<i>Politrūka gals</i>	97
<i>Čekas cietumos</i>	99
<i>Noslēgums</i>	100
Brīvprātīgo pirmais iesaukums	101
Brīvprātīgo otrais iesaukums	106
Brīvprātīgo trešais iesaukums	108
Brīvprātīgo iesaukums Kandavā	109
Talsu cīnītāju pirmās gaitas	110
Talsu bataljons kara ceļos fotoattēlos; Frontes pievārtē	124
Talsinieku varonīgās cīņas	128
Mēs soļojam uz austrumiem	130
Talsu 24. bataljons joprojām cīnās	132
Cildina kritušo cīnītāju piemiņu	133
Frontē kritušie talsinieki	136
Rokas lenta Kurzemes cīnītājiem	139
Talsu 24. bataljona cīņas	140
Par drošsirdību apbalvotie	142
Augstākā atzinība Talsu policijas darbiniekiem	143
Pirmās uguns kristības	145

Mēs gaidām...	148
Talsu Valsts vidusskolas un ģimnāzijas [...] atmiņas	151
<i>Fricis Ernests Bērziņš</i>	154
<i>Valdis Bite</i>	160
<i>Arvīds Blūmentāls</i>	161
<i>Kārlis Damškalns-Salnājs</i>	165
<i>Viktors Jānis Egle; Vilnis Alvis Ezeriņš</i>	170
<i>Kārlis Feldbergs-Vētra</i>	177
<i>Tālivaldis Indriksons</i>	178
<i>Ansis Voldemārs Insbergs; Kristaps Heinrihs Insbergs</i>	179
<i>Jankels Kabilers</i>	180
<i>Teodors Kalnājs (Bergmanis)</i>	181
<i>Pēteris Kvālbergs; Arvīds Lasmanis</i>	186
<i>Askolds Melbiksis</i>	187
<i>Olģerts Mentelis</i>	189
<i>Fricis Jūlijs Neimanis</i>	193
<i>Arvīds Osis. Manas atmiņas par karu</i>	194
<i>Alberts Pūliņš; Augusts Reide</i>	250
<i>Boriss Reide</i>	251
<i>Ilgvars Upmalis</i>	253
<i>Fricis Zanders</i>	255
<i>Andrejs Freimanis</i>	256
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri	
<i>Nikolajs Ābeltiņš</i>	264
<i>Fricis Bērtulsons</i>	265
<i>Ludvigs Bolšteins</i>	267
<i>Kārlis Indriksons-Heinrihsons</i>	268
<i>Fricis Hermansons</i>	269
<i>Ilmārs Hermansons</i>	272
<i>Alberts Kleinbergs</i>	273
<i>Ernests Leitīis</i>	275
<i>Kārlis Liepiņš</i>	277
<i>Konstantīns Mateuss</i>	278
<i>Marts Mentelis</i>	279
<i>Aleksandrs Orniņš</i>	280
<i>Ernests Osis</i>	282
<i>Miķelis Plānkājs</i>	283
<i>Sergejs Staprāns</i>	286
<i>Kārlis Šnēbergs</i>	289
<i>Ģirts Vīriņš</i>	291
Kāda karavīra vēstule no frontes	294
Datu sniedzēji	296
Literatūra	297
Boļševiku laika anekdotes	298
Personvārdu rādītājs	301

LATVIEŠU LEĢIONA PIEMIŅAS DIENA

1944. gadā no 16. līdz 19. martam abas Latviešu leģiona divīzijas – 15. un 19. Austrumu frontē pie Veļikajas upes plecu pie pleca izcīnīja smagas kaujas ar sarkanarmiju. Pēc triju dienu smagām kaujām leģiona karavīriem virspulkveža (oberfirera pakāpe vācu armijā) Artūra Silgaiļa vadībā izdevās noturēt stratēģiski svarīgo vietu – tur esošo augstieni. Tā bija pirmā kauja, kad viena mērķa sasniegšanai vienlaikus iesaistījās abas Latviešu leģiona divīzijas. Kauja beidzās ar uzvaru pār ievērojami pārāko pretinieku – sarkanarmiju, kur pierādījās latviešu karavīru profesionālisms un varonība.

Virspulkvedis Artūrs Silgailis dzimis 1895. gadā 13. novembrī Dobeles apriņķa Penkules pagastā. 1942. gada 13. janvārī apbalvots ar 2. šķiras Dzelzs krustu, bet 1944. gada 18. martā kā 15. SS Latviešu Divīzijas kājnieku priekšnieks apbalvots ar 1. šķiras Dzelzs krustu. Viņš aizgāja mūžībā 1997. gada 15. augustā Ošavā (*Oshawa*), Kanādā. 16. marts Latvijas vēsturē nav saistīts ar Latviešu leģiona dibināšanu, nacisma ideoloģijas slavināšanu vai SS organizāciju. Tā ir tikai Latviešu leģiona karavīru piemiņas diena.

1945. gada 28. decembrī bijušie latviešu karavīri nodibināja „Daugavas Vanagu” organizāciju, lai varētu aizstāvēt savas intereses. Bet 1952. gadā šīs organizācijas biedri nolēma, ka turpmāk 16. martu atzīmēs kā Latviešu leģiona piemiņas dienu, kad atcerēties frontē kritušos latviešu karavīrus.

Latvijas valstij un latviešu tautai naidīgi un nedraudzīgi spēki aizvien centušies izmantot Latviešu leģionu kā pierādījumu tā brīvprātīgai sadarbībai ar nacistiskās Vācijas okupācijas režīmu. To vienmēr cītīgi veica okupācijas varas propaganda pēckara gados, tagad – Krievijas Federācijas institūcijas un bijušās PSRS ideoloģijas ietekmētas personas.

Otrais pasaules karš sagrāva Latvijas valsti un jūtami iespaidoja latviešu tautas likteni. Latviešu zēniem nācās cīnīties divu svešu lielvaru – nacionālsociālistiskās Vācijas un boļševistiskās Krievijas bruņotajos spēkos. Izvēles iespēja šiem zēniem nebija liela. Vieni brīvprātīgi devās uz fronti, otru, jaunākos, mobilizēja leģionā vai sarkanajā armijā. Vācijas bruņoto spēku rindās Otrā pasaules kara laikā cīnījās 110 – 115 tūkstoši latviešu karavīru. Ap 30 – 50 tūkstošiem latviešu karavīru zaudēja dzīvības Krievijas, Latvijas un Vācijas kauju laukos. Tajā skaitā arī nedaudzi Talsu Valsts ģimnāzijas un vidusskolas abiturienti. Daži no vi-

ņiem palika kauju laukos, kur to kapu kopiņas rotāja balti bērza koka krusti Volhovā, pie Veļikajas upes, Vidzemē, citi Kurzemes katlā kara beigās.

Šī grāmata veltīta Talsu Valsts vidusskolas un ģimnāzijas skolēniem, abiturientiem un skolotājiem, kuri Otrā pasaules kara laikā cīnījās Latviešu leģiona rindās. Izmantoju man pieejamos materiālus par Otro pasaules karu, ko atradu arhīvos un bibliotēkās. Satikos ar vēl dažiem dzīvajiem Talsu Valsts ģimnāzijas abiturientiem, kuri pildīja savu karavīru pienākumu cīņā pret Staļina impēriju, kas bija nolēmusi likvidēt neatkarīgo Latvijas valsti, iznīcinājusi tās armiju un izvērsusi represīvu genocīdu pret latviešu tautu. Ar šo abiturientu un viņu radnieku palīdzību apkopāju frontes atmiņas un fotogrāfijas. Sastapu lielu šo cilvēku atsaucību, tādēļ esmu viņiem par to ļoti pateicīgs.

Talsu skolas absolventu skaits, kuri cīnījās frontē Sarkanās armijas rindās, bija neliels. Vienus mobilizēja, dažus piespieda ar varu, piemēram, 1939. gada absolventu Jankelu Kabileru, bet bija arī tādi, kuri brīvprātīgi iestājās sarkanarmiešos, jau pirms kara atrazdamies Padomju Savienībā vai Krievijas okupētajā Latvijā. Atšķīrās tikai šo cilvēku pārliecības. Jaunekļi Latviešu leģionā cīnījās pret komunisma ideoloģiju, cerot, ka pēc kara atjaunosies Latvijas brīvvalsts ar savu himnu „Dievs, svētī Latviju!” un sarkanbaltsarkano karogu, jo Krievijas okupācija būs beigusies. Pretēja bija sarkanarmiešu pārliecība. Viņi domāja, ka Latvijā atjaunosies sociālistiskā iekārta ar Padomju Krievijas himnu un sarkano karogu.

Grāmatā izmantotās laikrakstu publikācijas jāvērtē analītiski, saprotot, ka tās pielāgotas noteikta laikmeta propagandas garam un dažviet ir “literāras iztēles” rezultāts, kas īpaši attiecināms uz “čekas aģenta” Mihailova piezīmēm. Gan krievu, gan vācu, gan citu līdzīgu impēriju propagandas mašīnērijas teksti ir vienlīdz melīgi, tomēr katrā no tiem ieraugāms laikmeta raksturojums un aptuvena notikumu hronika. Reālākās notikumu ainas jaušamas konkrētu, talsiniekiem vēl ļoti pazīstamu personu publikācijās un grāmatas veidotājam piedāvātajos atmiņstāstu pirmpublicējumos.

Visos šīs grāmatas tekstos un attēlos galvenā vērtība ir latviešu karavīrs, kurš ar apskaužamu varonību, arī absurdu ideju māks, stingri un noteikti gājis savu Tēvzemes mīlestības ceļu.

Imants Tamsons

Es vēlos mājās pārnākt

Es vēlos mājās pārnākt,
Kad druvas dzeltēt sāks,
Un viņu zeltītos graudus
Vējš laukos izkaisīs.

Es vēlos mājās pārnākt,
Sev līgavu izraudzīt,
Zem Latvijas šalčošiem bērziem
Ar viņu gredzenus mīt.

Es vēlos mājās pārnākt,
Kad Latvija brīva kļūs,
Tad baltās dzimtenes smiltīs
Man salda atdusa būs.

Es karā'i aiziedams

Lai nerauda tēvs, māmiņa,
Lai raud krustā ozoliņš.
Nevienam es nedošu
Tēvu zemi nicināt.

Uz ežiņas galvu liku,
Sargāj' savu tēvu zem.
Labāk manu galvu ņēma
Nekā manu tēvu zem.

Negaid mani, māmuliņa,
No kariņa pārnākot.
Man saulīte norietēja,
Tēvu zemi sargājot.

Kanaki vēl dzied:
Sniga sniegi, putināja,
Stalti jāja karavīrs.

Tālu jāja, nepazina,
Vai bij manis bāleliņš.
Ja, māsiņa, tu zinātu,
Kāda dzīve zaldātam;

Lodes, skrotes vietu taisa,
Zobens klāja paladziņ'!

Amilda Ronis

Latvju brīvprātīgiem

Brāļi – latvji, cīņā ejot,
Pavadīs jūs senču gars!
Cīņā asins sviedrus lejoj,
Nezūd lai jums latvju spars!
 Cauri bargai kara aukai,
 Atmiņā lai paliek jums,
 Latvju zeme, latvju lauki,
 Mūsu senču mantojums.
Cauri visām kara briesmām,
Maigi lai jums sirdī skan
Latvju zemes daiļā dziesma,
Latvju gars, kas viņās san.
 Senču dievi lai jūs sargā,
 Palīdz drīzāk uzvarēt,
 Palīdz dzimtā zeme dārgā
 Atkal brīvē gavilēt!

Arvīds Riekstiņš

24. Talsu bataljonam

Tu izplauki kā zvaigzne naktī saltā,
Pie latvju tautas skumjām debesīm.
Tavs karogs, rakstīts sarkanā un baltā,
Sauc cīņā stāt, kur kara troksnis dim.
 Nāk vīru pulks no Talsu kalniem ziliem,
 No Ventas trauksmainās, kas saulē mirdz.
 No krāšņās Abavas un dziesmotajiem siliem –
 Un visiem kvēl par tēvu zemi sirds!
Tur – Austrumos, viskarstā kauju dunā,
Kā bišu spiets kur lodes pāri dzied,
Šiem Kursas vīriem sirds pret sirdi runā:
Mēs cīnāmies, lai latvju zeme zied!
 Pār zemēm āriskām lai brīves ozols zaro,
 Tik vienībā mums stiprums tēraudkalts.
 Mums, Kursas dēliem, saule acīs staro
 Un ķīla uzvarai – mirdz karogs sarkanbalts!

Voldemārs Ģeģeris

Atgriešanās Dzimtenē

Pēc ilgiem gadiem svešā zemē
Nu atgriežos es dzimtenē,
Un nesu krūtīs sirdi skumju,
Tik pilnu senām atmiņām.
 Vai gaida mani dzimtā sēta,
 Vai mani mīlie paēnā?
 Vai uzsmaidīs man kādas lūpas,
 Vai kāds man mīļu vārdu teiks?
Bet tēva sēta sveša, sveša,
Neviens vairs mani negaida.
Tik bērnu dienu gaišie tēli
Nāk pretim, mani sveicināt.
 Un ceļos metos durvju priekšā,
 Un sirmā galva zemu slīgst.
 Un jūtu – trimdā cirstās brūces
 Šeit dzimtenē man nesadzīs.
Es velti klīstu tavos ceļos,
Ko gaidu – pretim nenāk vairs.
Ko mīlu, un kas dārgs man bijis,
Ir kara vētrās projām nests...
 Guļ tēvs mans tālā, svešā zemē,
 Daudz draugu dzimtā smiltājā.
 Bet tālu izdzītības ceļos
 Ir mana laime zudusi.
Ir tēva sēta sveša, sveša,
Neviens tur mani negaida;
Tik baznīciņa kalna galā
Kā senāk – mani aicina...

Rihards Kalniņš

Veltījums ģimnāzistiem,
Latvijas brīvības cīnītājiem

Lāčplēsis

Vaid dzimtā zeme,
Kara dārdi skan.
Dzimst krūtīs naid,
Dzimst tev un man.
Sauc mūsu Dzimtene,
Sauc palīgā,
Jo viņas krūtīs bradā –
Varmāka.

Nāk svešinieki,
Melu, viltus pilni
Kā huņņu bars,
Kā ordas viņi.
Tumst saules vainags.
To aizsedz uguns, dūmi
Un zāli zaļo pārvērš –
Asinīs.

Sauc Lamekina gars,
Sauc Vaidelotis sirmais.
Pie kaujas karoga
Jauns ģimnāzists ir pirmais.
Tam saule krūtīs,
Saulīte pie pieres.
Viņš kara tauri dzird –
Viņš iet.

Iet sargāt Latviju
Un sirmo tēvu, māti.
Aust kaujas rīti
Asinaini sārti.
Tam rokās senču spēks
Un prātā senā teika,
Kur Lāčplēsis uz kraujas –
Svešo sit.

1993. gada 11. novembrī

Rihards Kalniņš

Veltījums Leģiona dienai

1944. gada 23. augusts

Uz galda man sena avīze priekšā,
Kur raksti par slavenām kaujām ir iekšā:
Pie Meirāniem, Aiviekstes, Lubānas klāniem –
Tur leitnanti karo pret ģenerāļiem.

Kā lavīnu sarkanos pulkus met kaujā,
Tiem pretī stāv latviešu rotu sauja.
Tie Volhovas vīri, kas staignajā purvā
Varoņu slavu uz mūžu sev guva.

Tiek minēti Kociņš, Stīpnieks un Galdiņš,
Laumanis, Sprincis, Pankavs ir iekšā.
Jaunsils, Vētra, Kristapsons, Imurs,
Teodors Kalnājs, kas rotai iet priekšā.

Dienu un nakti smagi rit kaujas,
Atvaires cīņas ir drausmīgas.
Mūsu rotu tranšeju priekšā
Kritušo kaudzes ir briesmīgas...

Un atkal piepildās senā teika,
Ka mazais cinītis vezumu gāž.
Kur frontes līnijā parādās robi,
Tur Stīpnieku, Laumani iekšā bāž.

Un visur vārās kā raganu katlā,
Bez apstājas, vareni kaulzāģi dzied.
Par katru māju un Vidzemes sētu
Cīņā pret pārspēku Leģions iet.

Bet īsajos kauju atpūtas brīžos –
Nebeidz trauksmaini pukstēt tiem sirds.
Nāk Štrekenbahs grāvjos pie latviešu zēniem,
Un pasniegtie ordeņi – saulstaros mirdz!

2000. gada 16. martā

Talsu pirmās partizānu vienības

Sākoties Otrajam pasaules karam, Talsos organizējās vietējo partizānu vienības, lai atbrīvotu pilsētu un apkārtni no okupācijas režīma paliekām. Savās atmiņās par šiem notikumiem stāstīja vietējās avīzes „Talsu Vārds” korespondenti, kuru uzvārdi diemžēl līdz mūsu dienām nav saglabājušies, zināmas tikai ar pseidonīmiem parakstītas atmiņas. Autors, pēc pakāpes seržants, ar pseidonīmu „Latvis” raksta par „Talsu atbrīvošanu”. „28. jūnijā 1942. gadā atzīmējam gadadienu kopš Talsu atbrīvošanas. Minētā dienā drošsirdīgie Talsu un apkārtnes partizāni cēlās, lai atbrīvotu mūsu pilsētu no atlikušajiem un klīstošiem komunistu kalpiem. Jau iepriekš latvju patrioti klīda mežos un klusībā loloja cerības, lai drīzi jo drīzi atkratītos no sarkano varmākām. Drīz arī piepildījās viņu un pārējo latviešu vēlēšanās un nelielais pulciņš drošsirdīgo partizānu ar dažām vecām pistolēm droši izlīda no savām paslēptuvēm un ap pulksten pieciem 29. jūnija rītā sapulcējās Talsu pilsētas pamatskolā, lai apspriestu turpmāko darbību. Par partizānu komandieri ievēlēja Vitoldu Kārkliņu.

Pēc sapulcēšanās daļu partizānu aizsūtīja uz Laidzes pagasta Puriņa šķūni, kur tiem bija jāsagaida Laidzes un Vandzenes pagastu partizānus. Tajā laikā daļa cīnītāju atradās Pastendes „Veckauļos”. Norunātā laikā Talsu pilsētas un apkārtnes partizāni devās uz Talsiem, kur pārņēma pilsētas apsardzību un deva norādījumus strādājošo iestāžu darbiniekiem. Nelielais pulciņš vispirms ieņēma bijušo milicijas ēku. Tajā atrada bojātus ieročus un spēkratus.

29. jūnijā partizāniem radās arī pirmie gūstekņi. Kā pirmo gūstekni saņēma kādu līdz zobiem apbruņotu sarkanarmieti, kuru sagūstīja neapbruņotais partizānis A. Jansons. Otrais bija kāds milicis, ar pilnīgu apbruņojumu. Šo saņēma partizāni Rozentāls un Neilands. Līdz ar gūstekņiem Talsu partizāni ieguva pirmos ieročus, kā divas pusautomātiskās šautenes, divas pistoles, četras rokas granātas un lielāku vairumu municijas.

Pēc tam notika vairākas cīņas. Pirmā kauja notika Strazdes pagasta „Renču” mājās, kur labi ieņemtās pozīcijās bija novietojušies vairāki boļševiki. To sagūstīšanai izbrauca kaprālis Āboliņš ar sešiem aizsargiem, un pēc niknas cīņas sarkanarmiešus pieveica. Rezultātā divi boļševiki nošauti un viens ievainots. Pirmajā jūlijā vēl notika lielāka kauja pie Pastendes pamatskolas, kur boļševiki, redzēdami savu veltīgo pretošanos, padevās. Tā sarkano salašņu gūstīšana turpinājās līdz galīgai apkārtnes iztīrīšanai. Mēs esam lielu pateicību parādā mūsu

latvju pirmajiem partizāniem, kuri, nesaudzējot savas dzīvības, sargāja iedzīvotāju drošību. Latvju partizānu cīņas ir kļuvušas nemirstīgas un pierādījušas, ka šie drošsirdīgie vīri visur un vienmēr būs gatavi aizstāvēt savu tautu.”

„Talsu Vārds” 1942. gada 2. jūlijā Nr. 26.

Atmiņu tekās

Talsu partizānu cīņas atceroties

Latvijas pirmās brīvvalsts seržants ar pseidonīmu „Latvis” apraksta drūmos pirmskara gadus un Talsu partizānu cīņas.

„1941. gada 17. jūnijā tumšs mākonis aizsedza spožo Latvijas sauli. Sarkanais nezvērs grāva drupās mūsu tautas stalto ēku. Īstie tautas dēli un meitas saprata – ilgāk tā vairs nevar bez cīņas padoties, šī nevēra postīšanas gribai ir jārada šķēršļi un jāattur vājāka rakstura līdztautieši no piesliešanās un līdzdarbošanās rupjajiem iznīcinātājiem – boļševikiem. Jārada tautas masās ticība – atgūt zaudēto brīvību un dot drosmi uzsākt cīņu pret rupjo varu. Šie latvieši saprata, ka sekmīgi tas ir iespējams tikai organizētā veidā. Jau septembra sākumā Talsos pirmo nacionālo grupiņu noorganizē A. no Talsu ģimnāzistu vidus. Pēc pāris nedēļām nejaušs gadījums to saved kopā ar nacionāli pārliecināto J., kurš nebaidās ne no kāda iespējamā zaudējuma šai cīņā. Un tā J. kļūst par galveno ieroču un munīcijas glabātāju, ko piegādā A. un citi grupas dalībnieki. J. darbnīca top par centru nacionālo cīnītāju apspriedēm un domu izmaiņām. Dažas nedēļas vēlāk kļūst zināms, ka Talsos ir arī otrā grupa J. un B. vadībā. Grupu vadība apvienojas, un tā četru vīru zināšanā un glabāšanā nonāk lielāka daļa ieroču un munīcijas, kas vēlāk izrādījās tik izšķirīga Talsu atbrīvošanas sākuma cīņās.

Nepārtrauktā aizklātā cīņā pret boļševikiem ir pagājusi ziema un pienācis 22. jūnijs. Sļepeni klausoties ārzemju raidītājus, uzzinām, ka sācies karš. Tas dod drosmi un sākas gatavošanās atklātai cīņai. 27. jūnija vakarā notiek vadības apspriede Talsu pilsētas pamatskolā pie J., kurā piedalās arī pagastu grupu vadītāji. Tie nolemj naktī no 28. uz 29. jūniju sapulcināt Talsu pilsētas apkārtnē visus partizānu spēkus un uzbrukt caurbraucošām boļševiku grupām. 28. jūnijā lielāku uztraukumu partizānu vadībā sagādā A. apcietināšana no caurbraucošiem čekistiem, kas varēja būt liktenīga visam plānam. Ar veiklu manevru A. izdodas čekistus apmulsināt un izbēgt. 29. jūnijā pulksten piecos no rīta notiek pēdējā vadības apspriede un nodibinās Talsu apsardzības vienība, kuras komandēšanu uzņemas K. Partizāni sapulcējās divās vietās – Talsu pilsētas pamatskolā un Laidzes pagas-